

Αρείου Πάγου 1244/2014 (Β2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=QY9GPULTXOVR51Z276QLISKBX1JD3U&apof=1244_2014

Θέμα

Εργατικό ατύχημα, Χρηματική ικανοποίηση.

Περίληψη:

Εργατικό ατύχημα. Επί μισθώσεως έργου, προϋποθέσεις ευθύνης εργοδότη ως προστήσαντος τον εργολάβο. Αρμοδιότητα Μονομελούς Πρωτοδικείου κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών. Επαρκής αιτιολογία ως προς επιφύλαξη δικαιώματος επίβλεψης και παροχής οδηγιών κατά την εκτέλεση του έργου. Απαράδεκτος λόγος για παραμόρφωση του ιδιωτικού συμφωνητικού, που συνεκτιμήθηκε με τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα. Απορρίπτει την αίτηση.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους δικαστές Γεώργιο Γιαννούλη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημήτριο Μουστάκα, Χριστόφορο Κοσμίδη, Νικόλαο Τρούσα και Ασπασία Καρέλλου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, την 8η Απριλίου 2014, με την παρουσία και του γραμματέως Γεωργίου Φιστούρη, για να δικάσει την υπόθεση, μεταξύ:

ΤΩΝ ΑΝΑΙΡΕΣΕΙΟΝΤΩΝ: 1) Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΡΚΟ", όπως εκπροσωπείται νομίμως, που εδρεύει στο ..., 2) Ι. Μ. του Α., 3) Χ. Κ. του Ε., κατοίκων ... που παραστάθηκαν δια των πληρεξουσίων δικηγόρων Δημητρίου Γερονίκου και Κυριάκου Σαμπάνη οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

ΤΩΝ ΑΝΑΙΡΕΣΙΒΛΗΤΩΝ: 1) Δ. χήρας Ι. Γ., το γένος Ι. Σ., 2) Κ. Γ. του Ι., κατοίκων ..., 3) Ε. Γ. του Ι., κατοίκου ..., 4) Σ. συζύγου Ε. Γ., το γένος Β. Α., κατοίκου ... και 5) Ι. Γ. του Ε., κατοίκου ..., όπως εκπροσωπείται από τους γονείς του Ε. Γ. και Σ. σύζυγο Ε. Γ., το γένος Β. Α., που παραστάθηκαν η εξ αυτών τρίτη μετά, άπαντες δε οι λοιποί διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Δημητρίου Κωνσταντίνου, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 6-4-2011 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Θηβών. Επί της αγωγής εκδόθηκε η 93/2012 απόφαση του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και, κατόπιν ασκήσεως εφέσεως, η 59/2013 απόφαση του Μονομελές Εφετείου Ευβοίας. Την αναίρεση της τελευταίας ζητούν οι αναιρεσειόντες με την από 30-10-2013 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε με τη σειρά της από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης, Χριστόφορος Κοσμίδης, ανέγνωσε την από 20-3-2014 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αίτησης για αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσειόντων ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψη, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στα δικαστικά έξοδα.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1.Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 914, 922 και 932 ΑΚ, 14, 16 αρ.2 και 663 αρ.1 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η αγωγή, με την οποία ασκείται αξίωση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ψυχικής οδύνης, των μελών της οικογένειας προσώπου, το οποίο θανατώθηκε σε ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την παροχή εξαρτημένης εργασίας ή με αφορμή αυτήν, σε επιχειρήσεις του άρθρου 2 του ν. 551/1915, υπάγεται στην καθ' ύλη αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου και δικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 663-676 ΚΠολΔ, εφ' όσον α) στρέφεται κατά του εργοδότη ή των προστηθέντων, για τους οποίους αυτός ευθύνεται ή του προστήσαντος τον εργοδότη σε κάποια υπηρεσία και αποδίδεται σ' αυτούς πταίσμα ως προς την επέλευση του ατυχήματος και β) ζητείται ποσό μεγαλύτερο, από εκείνο που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου. Στην προκειμένη περίπτωση, με την ένδικη, από 6-4-2011 αγωγή, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι ο Ιωάννης Γίγας, σύζυγος, πατέρας, πεθερός, παππούς και υιός τους, αντιστοίχως, θανατώθηκε σε ατύχημα κατά το χρόνο που παρείχε εξαρτημένη εργασία ως μισθωτός στην επιχείρηση της πρώτης από τους εναγομένους, ανώνυμης εταιρίας. Ότι αυτή, με σύμβαση έργου, είχε αναλάβει την εκτέλεση της μεταφοράς αδρανών υλικών μέσα σε εργοτάξιο της τρίτης από τους εναγομένους, ανώνυμης εταιρίας, η οποία, ως εργοδότης στη σύμβαση έργου, είχε

επιφυλάξει για τον εαυτό της το δικαίωμα εποπτείας, επίβλεψης και παροχής οδηγιών προς την πρώτη. Ότι το ατύχημα οφειλόταν σε παράλληλη, αμελή συμπεριφορά των αρμοδίων οργάνων ή υπαλλήλων των δύο εταιριών (όπως αυτή προσδιορίζεται ειδικότερα στην αγωγή και στη συνέχεια της παρούσας). Και ότι για την ανακούφιση της ψυχικής οδύνης, την οποία υπέστησαν από το θάνατο του συγγενούς τους, οι ενάγοντες θεωρούν εύλογο το συνολικό ποσό των 950.000 ευρώ (όπως, κατά τα αναφερόμενα στην αγωγή, επιμερίζεται στον καθένα από αυτούς). Με τέτοιο περιεχόμενο και αίτημα, η αγωγή υπάγεται στην καθ' ύλη αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου και δικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, διότι οι ενάγοντες προσδιορίζουν την αξίωσή τους σε ποσό μεγαλύτερο, από εκείνο που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου και στρέφονται, μεταξύ των άλλων, κατά της κυρίας του έργου και των υπαλλήλων αυτής, ως προστήσασας στην εκτέλεση του έργου τον άμεσο εργοδότη του θανόντος. Επομένως, ο δεύτερος από τους λόγους της αιτήσεως, με τον οποίο υποστηρίζεται το αντίθετο και προσάπτονται στην προσβαλλόμενη απόφαση οι αναιρετικές πλημμέλειες του άρθρου 559 αρ.5 και 14 ΚΠολΔ, υπό την εκδοχή ότι το Εφετείο παρά το νόμο δεν κήρυξε την αναρμοδιότητα του δικάσαντος Μονομελούς Πρωτοδικείου, είναι αβάσιμος.

2. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 922 ΑΚ, "ο κύριος ή ο προστήσας κάποιον άλλο σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο υπηρέτης ή ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον, παράνομα, κατά την υπηρεσία του". Η εφαρμογή της διάταξης αυτής προϋποθέτει: α) σχέση προσθήσεως, η οποία υπάρχει όταν ο προστήσας διατηρεί το δικαίωμα να δίδει οδηγίες ή εντολές στον προστηθέντα, ως προς τον τρόπο εκπλήρωσης της υπηρεσίας, που έχει ανατεθεί, β) ενέργεια του προστηθέντος παράνομη και υπαίτια, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 914 ΑΚ και γ) εκδήλωση της ενέργειας αυτής κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, που έχει ανατεθεί στον προστηθέντα ή επ' ευκαιρία ή εξ αφορμής αυτής, ακόμη και με κατάχρηση της υπηρεσίας του. Περαιτέρω, επί μισθώσεως έργου δεν νοείται, κατ' αρχήν, πρόσθεση του εργολάβου από τον εργοδότη. Παρά ταύτα, υφίσταται πρόσθεση, όταν ο εργοδότης, ρητώς ή σιωπηρώς, ιδίως ως εκ της φύσεως του έργου, επιφύλαξε στον εαυτό του τη διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτελέσεως αυτού και, ειδικότερα, το δικαίωμα παροχής οδηγιών στον εργολάβο (ΑΠ 936/2011). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη ουσιαστική κρίση του, δέχθηκε τα εξής ουσιώδη σχετικά με το υπό αμφισβήτηση ζήτημα της υπάρξεως ή

μη σχέσεως προσθήσεως μεταξύ της κυρίας του έργου και της εργολάβου, που είχε αναλάβει την εκτέλεσή του και υπήρξε ο εργοδότης του προσώπου που θανατώθηκε: Ότι με την από 03-05-2004 σύμβαση, που καταρτίσθηκε εγγράφως μεταξύ αφ' ενός της πρώτης από τους εναγομένους, ανώνυμης μεταφορικής εταιρίας (ως προς την οποία η αγωγή έχει απορριφθεί ως απαράδεκτη και η οποία δεν μετέχει στην αναιρετική δίκη) και αφ' ετέρου της τρίτης από τους εναγομένους και ήδη πρώτης από τους αναιρεσιόντες, ανώνυμης μεταλλευτικής εταιρίας, η τρίτη ανέθεσε ως εργοδότης και η πρώτη ανέλαβε ως εργολάβος το έργο της φόρτωσης, μεταφοράς και απόθεσης 900.000 κυβικών μέτρων ασβεστόλιθου και άλλου γαιώδους υλικού στο επιφανειακό μεταλλείο "Βόρειος Τομέας", που διατηρεί η μεταλλευτική εταιρία στο Ν. Κόκκινο Θηβών. Ότι στο πλαίσιο εκτέλεσης του έργου, κατά το θέρος 2006, η μεταφορική εταιρία προσέλαβε με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας τον Ι. Γ., σύζυγο, πατέρα, πεθερό, παππού και υιό των εναγόντων και ήδη αναιρεσιβλήτων, κατά περίπτωση, προκειμένου να απασχοληθεί με την ειδικότητα του χειριστή ενός χωματουργικού μηχανήματος έργων (εργοταξιακό αυτοκίνητο "ντάμπερ", τύπου "wabco 60B"), που βρισκόταν στην κατοχή της. Ότι αντικείμενο της εργασίας του ως άνω μισθωτού ήταν η μεταφορά και απόθεση στείρου υλικού από ένα, καθορισμένο σημείο εντός του μεταλλείου, σε άλλο, το οποίο βρισκόταν, επίσης, εντός του μεταλλείου και απείχε περίπου 2000 μέτρα από το πρώτο. Ότι την 10-01-2007, κατά τη διάρκεια τέτοιας μεταφοράς και ενώ το μηχάνημα κινείτο έμφορτο, σε σημείο με ανηφορική κλίση ως προς την πορεία του, άρχισε ξαφνικά να χάνει τη μηχανική του ισχύ και επιβράδυνε την ταχύτητά του. Ότι αμέσως μετά και χωρίς ο ως άνω χειριστής να μπορεί να παρέμβει αποτρεπτικά, "έσβησε" η μηχανή του οχήματος και νεκρώθηκαν όλες οι λειτουργίες του. Ότι, στη συνέχεια, το μηχάνημα άρχισε να οπισθοχωρεί ανεξέλεγκτα, μέχρι που κατέπεσε σε γκρεμό βάθους περίπου 40 μέτρων. Ότι από την πτώση ο χειριστής υπέστη βαριές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, από τις οποίες επήλθε ακαριαία ο θάνατός του. Ότι η αιφνίδια διακοπή της λειτουργίας του μηχανήματος οφείλεται στην παλαιότητά του (πέραν των 20 ετών), σε συνδυασμό με την πλημμελή συντήρηση αυτού, την οποία η μεταφορική εταιρία είχε αναθέσει σε ένα απλό μηχανικό αυτοκινήτων με πτυχίο εργοδηγού (τον Τ. Λ.) και όχι σε εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό, εφοδιασμένο με άδεια μηχανοδηγού (όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του π.δ. 31/1990 "επίβλεψη λειτουργίας, χειρισμός και συντήρηση μηχανημάτων εκτέλεσης τεχνικών έργων" σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 20 παρ.8 του ισχύοντος κανονισμού μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών [ΚΜΛΕ] - ΦΕΚ Β' 931/31-12-

1984). Ότι, πέρα από την πλημμέλειά τους, οι εργασίες συντήρησης δεν καταχωρούνταν σε επίσημο βιβλίο συντήρησης, θεωρημένο από δημόσια αρχή (άρθρα 20 παρ.9 εδ. β' και 113 παρ.1 του ΚΜΛΕ), για να είναι ευχερώς ελέγξιμη η επάρκειά τους, αλλά σε πρόχειρο χαρτί. Ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η μεταφορική εταιρία ενεργούσε ως προστηθείσα της κυρίας του έργου, μεταλλευτικής εταιρίας, η οποία είχε επιφυλάξει για τον εαυτό της το δικαίωμα της διεύθυνσης και επίβλεψης του έργου, με την παροχή οδηγιών προς την εργολάβο. Ότι το εν λόγω δικαίωμα διεύθυνσης και επίβλεψης έπρεπε να ασκείται από τους, επίσης προστηθέντες, υπαλλήλους της μεταλλευτικής εταιρίας, έκτο και έβδομο από τους εναγομένους και ήδη δεύτερο και τρίτο από τους αναιρεσειόντες, οι οποίοι, με την ιδιότητα του μηχανικού μεταλλείου και του μηχανικού ασφάλειας μεταλλείου, αντίστοιχα, είχαν την υποχρέωση, μεταξύ άλλων, να ελέγχουν αφ' ενός τις άδειες λειτουργίας και τα βιβλία συντήρησης των μηχανημάτων που χρησιμοποιούσε η εργολάβος εταιρία και αφ' ετέρου τα προσόντα και τις άδειες ειδικότητας του απασχολούμενου προσωπικού, προκειμένου να διαπιστώνεται η καταλληλότητα απάντων. Ότι από αμέλεια των εν λόγω υπαλλήλων και κατ' επέκταση της μεταλλευτικής εταιρίας, που εκδηλώθηκε κατά την άσκηση του δικαιώματος επίβλεψης της εκτέλεσης του έργου που είχε ανατεθεί στη μεταφορική εταιρία, δεν διαπιστώθηκε έγκαιρα η ανεπάρκεια του συντηρητή και η κακή μηχανική κατάσταση του οχήματος, με αποτέλεσμα να επέλθει το ατύχημα και οι εξ αυτού συνέπειες. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο διέγνωσε ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κυρία του έργου, μεταλλευτική εταιρία είχε διατηρήσει, πράγματι, το δικαίωμα επίβλεψης, και με τον τρόπο αυτό είχε προστήσει τη μεταφορική εταιρία στην υπηρεσία της και αναδεχθεί την ευθύνη των παραλείψεών της. Σύμφωνα με τα παραπάνω, το δικαστήριο της ουσίας εφάρμοσε σωστά τις διατάξεις για την πρόσταση του εργολάβου και την εντεύθεν ευθύνη του εργοδότη, τις οποίες δεν παραβίασε ούτε εκ πλαγίου. Διότι από τις σαφείς αιτιολογίες του προκύπτει ευθέως ότι το δικαίωμα διεύθυνσης και επίβλεψης του ανατεθέντος έργου, το οποίο διατήρησε για τον εαυτό της η κυρία του έργου, ανώνυμη μεταλλευτική εταιρία, δεν αναφερόταν μόνο στην προσήκουσα εκτέλεση αυτού σε αναφορά προς τις απαιτήσεις της επιχείρησής της, αλλά και στην ασφάλεια του απασχολούμενου προσωπικού και των εγκαταστάσεων, τόσο των δικών της όσο και του εργολάβου, περιστατικό που προέκυψε από το ότι το μεν έργο εκτελείτο μέσα σε δικό της εργοτάξιο, οι δε υπεύθυνοι μηχανικοί της είχαν την υποχρέωση να ελέγχουν την καταλληλότητα του προσωπικού και των μηχανημάτων που χρησιμοποιούσε ο εργολάβος. Επομένως, ο πρώτος και ο τρίτος

από τους λόγους της αιτήσεως, με τους οποίους υποστηρίζεται το αντίθετο και προσάπτονται στην προσβαλλόμενη απόφαση οι αναιρετικές πλημμέλειες του άρθρου 559 αρ.1 και 19 ΚΠολΔ, είναι αβάσιμοι.

3. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 559 αρ.20 ΚΠολΔ, παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου, που ιδρύει τον προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή λόγο αναιρέσεως, υπάρχει όταν το δικαστήριο της ουσίας από εσφαλμένη ανάγνωση του κειμένου του εγγράφου, στο οποίο στήριξε αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο την κρίση του, απέδωσε σε αυτό περιεχόμενο καταδήλως διάφορο του αληθινού, με αποτέλεσμα να καταλήξει σε πόρισμα επιζήμιο για τον αναιρεσείοντα. Αντιθέτως, δεν υπάρχει παραμόρφωση όταν το δικαστήριο σχημάτισε την κρίση του από τη συνεκτίμηση περισσοτέρων αποδεικτικών μέσων, μεταξύ των οποίων και το επίμαχο έγγραφο, χωρίς τούτο να εξαιρείται ιδιαίτερως, όπως και όταν το δικαστήριο, αξιολογώντας το αληθινό περιεχόμενο του εγγράφου, οδηγήθηκε σε συμπέρασμα διαφορετικό από εκείνο, που θεωρεί ως ορθό ο αναιρεσείων, αφού η κρίση αυτή, κατ' άρθρο 561 παρ.1 ΚΠολΔ, δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο (ΑΠ 272/2009). Στην προκειμένη περίπτωση, με τον τέταρτο από τους λόγους της αιτήσεως, προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο παραμόρφωσε το περιεχόμενο του από 03-05-2004 ιδιωτικού συμφωνητικού, διότι από αυτό συνήγαγε το πόρισμα ότι η πρώτη από τους αναιρεσείοντες, ανώνυμη μεταλλευτική εταιρία, είχε διαφυλάξει το δικαίωμα διεύθυνσης και εποπτείας του έργου, ενώ τέτοιο πράγμα δεν είχε συμφωνηθεί. Από την επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης, όμως, προκύπτει ότι το δικαστήριο της ουσίας διαμόρφωσε τις ουσιαστικές παραδοχές του (βλ. παραπάνω, αρ.2) αξιολογώντας αποδεικτικά όχι μόνο το εν λόγω ιδιωτικό συμφωνητικό, αλλά το σύνολο του αποδεικτικού υλικού, από το οποίο συνήγαγε ότι οι αρμόδιοι μηχανικοί, υπάλληλοι της κυρίας του έργου, είχαν την υποχρέωση να ελέγχουν όχι μόνο την καλή εκτέλεση αυτού, αλλά και την επάρκεια του προσωπικού και των μηχανημάτων του εργολάβου, περιστατικό που προέκυψε από το ότι ο τελευταίος έπρεπε να προσκομίσει "τις πρωτότυπες άδειες λειτουργίας όλων των ιδιοκτητών, μισθωμένων και υπεργολαβικών μηχανημάτων, που πρόκειται να χρησιμοποιήσει, καθώς και τα πρωτότυπα διπλώματα και άδειες ειδικότητων του προσωπικού του". Επομένως, ο εξεταζόμενος λόγος είναι αβάσιμος.

4. Επειδή, σύμφωνα με τις σκέψεις αυτές και αφού δεν υπάρχει άλλος λόγος αναιρέσεως, πρέπει να απορριφθεί η κρινομένη αίτηση και να καταδικασθούν οι

αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που κατέθεσαν προτάσεις, κατά το νόμιμο και βάσιμο αίτημα των τελευταίων (ΚΠολΔ 176, 183 και 191 παρ.2).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 30-10-2013 αίτηση περί αναιρέσεως της 59/ 2013 αποφάσεως του Μονομελούς Εφετείου Ευβοίας. -Και

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τους αναιρεσείοντες στην πληρωμή χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ, για τα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, την 15η Μαΐου 2014. -Και

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, την 10η Ιουνίου 2014.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ